BRAAMS
specialist in leren en gedrag

Braams
Hanzeweg 20
7418 AT Deventer
T: 0570 - 63 00 25
E: info@braams.nl

BIC: RABONL2U
IBAN: NL90 RABO 0305 7614 47
BTW: NL813433265B01
KvK: 08124168
Aangesloten bij het NKD

SCHRIFTELIJKE INSPRAAKTEKST – 7 juni 2021

Geachte leden van de gemeenteraad,

Als lid van de gemeenteraad van Zwolle bent u ongetwijfeld een betrokken volger van het nieuws. U zult dan ook ongetwijfeld kennis hebben kunnen nemen van de vele nieuwsberichten over de zogenoemde “uitgestelde zorg”. Zorg die uitgesteld is vanwege de Corona-crisis. In de Volkskrant van 7 mei jl. werd professor Jaap Bonjer (voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Heelkunde, chirurg in het Amsterdam UMC en hoogleraar geneeskunde) geïnterviewd over dit onderwerp. Professor Bonjer zei in dit krantenartikel onder andere het volgende:

> “*De uitgestelde zorg is net zo’n grote crisis als de covid-crisis.*”

Iedereen zal kunnen begrijpen dat het uitstellen van zorg niet goed is. Bij klachten moet een patiënt tijdig een gezondheidszorgprofessional kunnen zien. De gevolgen van uitgestelde zorg kunnen groot zijn.

Diagnostiek en behandeling van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie
De diagnostiek en behandeling van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED) is zorg. Evenals alle typen van zorg – zoals ziekenhuiszorg, tandartszorg en geestelijke gezondheidszorg – is ook dyslexiezorg gebonden aan strenge wet- en regelgeving en onderworpen aan het toezicht van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Dyslexiezorg dient in Nederland plaats te vinden conform het Protocol Dyslexie Diagnostiek en Behandeling 2.0. Dit Protocol is gebaseerd op uitgebreid wetenschappelijk onderzoek. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit Protocol met betrekking tot de diagnostiek en behandeling van EED dient te liggen bij psychologen en orthopedagogen op het niveau van GZ-psycholoog. Tot de invoering van de Jeugdwet viel dyslexiezorg onder de Zorgverzekeringswet.

Extra ondersteuning op school
Voordat een kind in aanmerking komt voor doorverwijzing naar dyslexiezorg, dient op school extra ondersteuning plaats te vinden. Het laatste onderdeel hiervan (het zogenoemde niveau 3) betreft individuele ondersteuning. Het Protocol bevat over deze ondersteuning op school onder andere de volgende passage:

> “*In overeenstemming met voorstellen van de Gezondheidsraad (1995) en het Protocol Leesproblemen en Dyslexie (Wentink & Verhoeven, 2003) is een periode van 3 tot 6 maanden extra begeleiding een goede leidraad. Het rapport van de Gezondheidsraad (1995) stelt: In het onderwijs dient een duidelijk evaluatiemoment te liggen in het voorjaar van het eerste jaar leesonderwijs. Vanaf dat moment zijn ernstige en hardnekkige problemen met de automatisering van de woordidentificatie volgens de huidige stand van de wetenschap voldoende betrouwbaar vast te stellen (p.121).*”

Uitstellen van diagnostiek is in strijd met het toepasselijke en op wetenschappelijk onderzoek gebaseerde Protocol
Indien blijkt dat de extra ondersteuning (op niveau 3) geen of onvoldoende verbetering heeft laten zien, schrijft het Protocol voor dat de school het betreffende kind doorverwijst naar een dyslexiezorgaanbieder. Indien deze aanmelding voldoet aan de daaraan gestelde eisen, komt het kind vervolgens in aanmerking voor een uitgebreid diagnostisch onderzoek. Op grond van de Jeugdwet kan een kind hierop in dat geval ook aanspraak maken jegens de gemeente. Toegang tot EED-zorg – waarvan de diagnostiek een belangrijk eerste onderdeel vormt – is daarmee een wettelijk recht, dat niet kan worden ‘uitgesteld’, zoals het college van B&W van de gemeente Zwolle nu voorstelt. In de beslisnota wordt dit overigens ook met zoveel woorden door het college van B&W onderkend:

> "*De kans bestaat dat ouders (…) niet willen wachten op de uitkomst van extra, intensieve ondersteuning op school ('uitgestelde diagnostiek') zoals beoogd in scenario 5, maar als is voldaan aan de eisen een verwijzing naar diagnostiek vragen. Op dezelfde grond waarop de gemeente bekostiging mag weigeren als niet aan de minimum eisen is voldaan, kan de gemeente verwijzing naar diagnostiek niet weigeren als wél aan die eisen is voldaan. Anders gezegd: als de vereiste ondersteuning is geboden, kan deelname aan extra, intensieve ondersteuning op school niet worden verplicht. Onderwijs en gemeente hebben er echter vertrouwen in dat de meeste ouders blij zullen zijn met de mogelijkheid om via die extra ondersteuning de problemen met dyslexie op te lossen*"

Informatievoorziening aan ouders is belangrijk
Keuzevrijheid van ouders is belangrijk. Ouders die de zorg voor hun kind om hun moverende redenen willen uitstellen, mogen daarvoor – binnen de grenzen van de wet – in beginsel vanzelfsprekend zelf een keuze maken. Om een goede keuze te kunnen maken, dienen ouders echter wel adequaat te worden geïnformeerd. Ouders moeten allereerst weten dat ze überhaupt een keuze hebben. Daarnaast moeten ze op een eerlijke wijze geïnformeerd worden over de twee opties (diagnostiek enerzijds en uitgestelde diagnostiek anderzijds). Belangrijke vraag is hoe de gemeente Zwolle deze keuzemogelijkheid richting ouders gaat communiceren. Wij denken dat dit niet alleen mondeling, maar ook schriftelijk moet gebeuren, zodat ouders de keuzemogelijkheden goed kunnen afwegen. De vraag daarbij is of ouders de zorg voor hun kind wel willen uitstellen, zoals in de beslisnota staat. Zoals gezegd is het uitstellen van zorg namelijk niet goed, zo geldt ook voor EED-zorg.

Psychologische basisbehoeften
Dat een vroege signalering en behandeling van dyslexie belangrijk is, blijkt ook wel uit het feit dat zich bij kinderen met dyslexie bijkomende problemen kunnen ontwikkelen. Al vroeg in de schoolloopbaan kunnen kinderen met dyslexie gevoelens van onmacht ervaren: 'Waarom lukt mij niet wat andere kinderen wel lukt?' Dyslexie gaat vaak samen met een lage zelfwaardering, depressief gedrag en een negatief zelfbeeld. Deze psychosociale problematiek heeft negatieve gevolgen op leerresultaten en speelt bij veel dyslectische volwassenen nog steeds een rol, maar is door goede begeleiding en/of therapie wel sterk te verminderen. Een vroegtijdige aanpak van de problematiek is - juist ook vanwege de bijkomende problematiek - van eminent belang, waarbij ouders, school en zorg gezamenlijk optrekken en elkaar versterken. In verband hiermee ligt er het komende jaar een extra grote opgave. Door de Corona-crisis zijn de scholen gesloten geweest en heeft ook de ondersteuning aan kinderen, die vermoedelijk dyslexie hebben, lange tijd op een laag pitje gestaan. De instroom bij dyslexiezorgaanbieders was daardoor lager. De verwachting is dan ook dat er de komende tijd ten opzichte van Corona-jaar 2020 juist extra kinderen voor diagnostiek in aanmerking zullen komen.

Poortwachter moet geen dubbel werk gaan doen
Dat een medewerker van de gemeente of een expertisecentrum scholen gaat adviseren over verbeteringen in de ondersteuning op de niveaus 1 tot en met 3 vinden wij een goede zaak. Er zullen zeker scholen zijn waarop de ondersteuning beter zal kunnen plaatsvinden. De term 'poortwachter' uit de beslisnota lijkt echter meer omvattend te zijn. Het lijkt erop dat deze poortwachter de aanmeldingen voor EED-zorg (inclusief het rapport van de schoolanamnese) zelfstandig gaat beoordelen. Op grond van het protocol dient de behandelaar dit echter al te doen. Er lijkt hier dan ook sprake te zijn van dubbel werk en dubbele kosten. Daarnaast is de vraag wat voor soort persoon deze poortwachtersrol zal gaan vervullen. Zijn hieraan opleidingseisen verbonden? En geeft de poortwachter zijn/haar oordeel over de aanmelding van een kind mondeling af of (ook) schriftelijk? En wat is dan de status van dit oordeel? Is het oordeel van de poortwachter bindend of slechts een advies? En wat als ouders het niet eens zijn met het oordeel van de poortwachter, kunnen ze dan in bezwaar gaan of een second opinion aanvragen? En zo ja, gaat de gemeente ouders expliciet wijzen op deze vormen van rechtsbescherming? Nogmaals, de aanspraak op EED-zorg is een wettelijk recht, waarvan kinderen door de gemeente en/of een poortwachter niet mogen worden afgehouden.

Als dyslexiezorgaanbieders denken wij graag mee
Zoals u inmiddels waarschijnlijk al heeft begrepen, is de samenwerking tussen de gemeente Zwolle en de gezamenlijke dyslexiezorgaanbieders de afgelopen jaren niet goed geweest. Het is pijnlijk om te zien dat een lokale overheid zich zo kan vervreemden van maatschappelijke instanties, als zorgaanbieders. Tot onze spijt hebben wij moeten constateren dat het college van B&W uw gemeenteraad op meerdere punten onjuist heeft geïnformeerd. Zowel de brief van wethouder Van Willigen aan de gemeenteraad van 5 maart 2021, het memo van wethouder Van Willigen aan de

gemeenteraad van 30 april 2021 en de onderhavige beslisnota bevatten meerdere feitelijke onjuistheden. Wij hebben wethouder Van Willigen hierop overigens reeds gewezen, maar tot op heden weigert hij deze feitelijke onjuistheden te corrigeren. Indien uw gemeenteraad hier prijs op stelt, zijn wij – samen met de andere dyslexiezorgaanbieders – vanzelfsprekend bereid om het voorgaande uitgebreid aan uw gemeenteraad toe te lichten. Dit kan zowel mondeling als schriftelijk, afhankelijk van de wensen van uw raad.

Een goede samenwerking is essentieel
Als dyslexiezorgaanbieders hebben wij meerdere malen geprobeerd de verhoudingen met de gemeente Zwolle te normaliseren. Helaas is dit tot op heden niet gelukt. Voor een goede samenwerking zullen de verhoudingen tussen de gemeente Zwolle en de dyslexiezorgaanbieders moeten worden verbeterd. Het vertrouwen zal moeten worden hersteld. Als dyslexiezorgaanbieders zijn wij bereid hierin te investeren. Wij kunnen ons voorstellen dat het inschakelen van een externe bemiddelaar hierbij behulpzaam kan zijn. Hierbij zullen – in een later stadium – ook vertegenwoordigers uit het onderwijs kunnen worden betrokken, omdat ook het onderwijs een belangrijke rol speelt bij het signaleren van EED en het bieden van extra ondersteuning op de niveaus 1 tot en met 3.

Samenvattend denken wij dat de volgende vragen relevant zijn:

- Hoe zullen ouders worden geïnformeerd over de aanspraak die hun kind op grond van de Jeugdwet heeft? Zullen ouders er hierbij expliciet op worden gewezen dat zij geen genoegen hoeven te nemen met ‘uitgestelde diagnostiek’?;
- Wat zal de precieze status en positie van de beoogde poortwachter zijn? (zie ook de eerder in deze inspraaktekst genoemde vragen);
- Heeft uw gemeenteraad behoefte aan een uitgebreidere toelichting op de feitelijke onjuistheden, die in de documenten van het college staan? Zo ja, wenst u deze toelichting dan mondeling en/of schriftelijk te ontvangen?;
- Is de gemeente Zwolle bereid om samen met de gezamenlijke dyslexiezorgaanbieders onder begeleiding van een externe bemiddelaar te werken aan een normalisering van de verhoudingen en een herstel van vertrouwen?

Helaas kunnen wij vanuit Braams op 7 juni 2021 niet bij uw vergadering aanwezig zijn. Wij zullen de vergadering wel via internet (terug)kijken. Gelukkig kunnen een aantal andere dyslexiezorgaanbieders - naar wij begrepen - wel aanwezig zijn, zodat eventuele vragen vanuit uw raad kunnen worden beantwoord.

Met vriendelijke groet,

Rik Torn
Directie Braams